

Spis treści

Przedmowa	13
Część pierwsza. Wiadomości wstępne	
Rozdział I. Powstanie ekonomiki jako systemu naukowego	19
1. Nazwa	19
2. Początki ekonomiki	21
Rozdział II. Przedmiot ekonomiki	29
1. Gospodarowanie	29
2. Racjonalne gospodarowanie	32
3. Wymiana i konsumpcja	33
Rozdział III. Prawa ekonomiczne	36
1. Procesy ekonomiczne	37
2. Prawa ekonomiczne	40
Rozdział IV. Metoda ekonomiki	44
1. Metoda abstrakcji naukowej	44
2. Indukcja i dedukcja	48
3. Tworzenie teorii ekonomii	50
Rozdział V. Czynniki gospodarcze a czynniki produkcji	57
Rozdział VI. Systemy ekonomiczne	64
A. System gospodarki rynkowej	64
1. Kryteria ekonomicznego wyboru w gospodarce rynkowej	65
2. Przedsiębiorca	66
3. System motywacji gospodarczej	73
4. Charakterystyka gospodarki rynkowej	74
5. Rola państwa	77
B. System gospodarki planowej	78
6. Kolektywistyczna gospodarka planowa	79
7. Gospodarka koncesyjno-reglamentacyjna	94
8. Rekapitulacja	99
Część druga. Wielkość produkcji	
Rozdział VII. Dochód narodowy	103
1. Podwójny wymiar dochodu narodowego	103
2. Transfery	104

3. Realny dochód narodowy	105
4. Produkt narodowy netto	106
5. Zagadnienie podwójnego liczenia	108
6. Trudności związane z określaniem produktów finalnych	109
7. Trzy składniki produktu narodowego netto	110
8. Państwo i podatki	111
9. Inwestycje netto przedsiębiorstw	112
10. Amortyzacja kapitału rzeczowego	114
11. Dochód narodowy brutto	116
12. Inwestycje zagraniczne netto	117
13. Rekapitulacja	117
Streszczenie	118
Rozdział VIII. Oszczędności, konsumpcja i inwestycje	120
1. Oszczędności i inwestycje	120
2. Zmienność inwestycji	121
3. Skłonność do konsumpcji	123
4. Krańcowa skłonność do konsumpcji	126
5. Krańcowa skłonność do oszczędzania	126
6. Funkcja konsumpcji	128
7. Krzywa Lorenza	129
8. Ogólna (społeczna) skłonność do konsumpcji	131
Streszczenie	133
Rozdział IX. Czynniki determinujące wielkość dochodu narodowego	134
A. Określenie dochodu narodowego równowagi	134
1. Krzywe społecznej skłonności do konsumpcji i oszczędzania	134
2. Krańcowa efektywność kapitału	135
3. Dochód narodowy równowagi	140
4. Dochód narodowy równowagi. Ilustracja arytmetyczna	143
5. Elementarna teoria określania dochodu narodowego. Rekapitulacja	145
B. Inwestycje a dochód narodowy	147
6. Mnożnik inwestycyjny	147
7. Inwestycje indukowane a paradoks oszczędzania	150
8. Luka deflacyjna	153
9. Luka inflacyjna	154
C. Polityka fiskalna a wielkość dochodu narodowego	155
10. Wydatki rządowe	155
11. Opodatkowanie a dochód równowagi	157
12. Uwagi końcowe	159
Streszczenie	159
Rozdział X. Pieniądz	163
1. Definicja pieniądza	163
2. Rys historyczny	164
3. Powstanie systemu bankowego	168
4. Zasady prowadzenia banku. Zysk kontra bezpieczeństwo	170
5. Ogólne zasady rachunkowości bankowej	172
6. Kreacja pieniądza bankowego	173
Streszczenie	183

Rozdział XI. Bank centralny	186
1. Emisja pieniądza papierowego	187
2. Mierzenie ilości pieniądza	194
3. Regulowanie podaży pieniądza	195
4. Popyt na pieniądź	200
5. Pieniądź, procent i wielkość produkcji	201
6. Uwagi końcowe	203
Streszczenie	204
Dodatek do rozdziału XI. Ilościowa teoria pieniądza	209
1. Tradycyjna ilościowa teoria pieniądza	211
2. Monetyaryzm	216
Rozdział XII. Pieniądź a poziom cen	222
1. Pojęcie inflacji i sposoby jej mierzenia	222
2. Równowaga ogólna	225
3. Popytowe i podażowe aspekty inflacji	228
4. Przyczyny inflacji popytowej	230
5. Przyczyny inflacji podażowej	235
6. Inflacja pełzająca i inflacja galopująca	236
7. Skutki inflacji	237
8. Inflacja popytowa a krzywa Phillipsa	239
9. Czym nie jest krzywa Phillipsa	244
10. Podażowa strona inflacji a krzywa Phillipsa	248
Streszczenie	250
Rozdział XIII. Handel zagraniczny	253
A. Składniki bilansu płatniczego	253
1. Przyczyny handlu zagranicznego	253
2. Bilans płatniczy	254
B. Handel zagraniczny a teoria kosztów komparatywnych	260
3. Krzywa transformacji	260
4. Korzyści ze skali produkcji i prawo malejących przychodów	264
5. Teoria kosztów komparatywnych	266
Streszczenie	277
Rozdział XIV. Międzynarodowy system monetarny	280
1. Płynny kurs walutowy	280
2. Kształtowanie się kursu walutowego na wolnym rynku	281
3. Zmiany kursu walutowego	284
4. Stały kurs walutowy	288
5. Niezbędna retrospekcja	292
6. System Bretton Woods. Międzynarodowy Fundusz Walutowy	293
7. Mechanizmy dostosowawcze w systemie Bretton Woods	295
8. Aktualny system mieszany	298
9. Europejski system monetarny	300
Streszczenie	303
Rozdział XV. Cykl koniunkturalny	305
1. Uwagi ogólne	305
2. Typy fluktuacji (wahań) ekonomicznych	307

3. Ogólna charakterystyka cyklu koniunkturalnego	308
4. Przebieg cyklu koniunkturalnego	310
5. Nieregularności standardowego cyklu koniunkturalnego	317
6. Stagflacja	318
Streszczenie	319
Rozdział XVI. Teorie cyklu koniunkturalnego	321
A. Wprowadzenie	321
1. Prawo J.B. Saya	321
2. Egzogeniczne teorie cyklu koniunkturalnego	324
B. Ekonomiczne teorie cyklu koniunkturalnego	328
3. Czysta teoria monetarna cyklu koniunkturalnego	328
4. Niemonetarna teoria przeinwestowania	333
5. Teoria innowacji	337
6. Monetarna teoria przeinwestowania	339
7. Zasada akceleracji	346
Streszczenie	350
Część trzecia. Struktura produkcji	
Rozdział XVII. Rynek	357
1. Rynek doskonały	358
2. Tabela popytu	359
3. Elastyczność popytu	361
4. Współczynnik elastyczności popytu	364
5. Przesunięcie krzywej popytu	368
6. Podaż	369
7. Równowaga podaży i popytu. Formowanie się ceny rynkowej	371
8. Zmiany ceny rynkowej	373
9. Równowaga rynkowa w krótkim, średnim i długim okresie	375
10. Ekonomiczne znaczenie ceny rynkowej	377
Streszczenie	378
Rozdział XVIII. Teoria zachowania się konsumenta	381
A. Zachowanie się konsumenta na rynku w aspekcie kategorii użyteczności	381
1. Sumowanie popytów indywidualnych dla uzyskania popytu rynkowego	381
2. Użyteczność	382
3. Prawo malejącej krańcowej użyteczności	383
4. Reguła optymalnych zakupów	384
5. Krańcowa użyteczność a krzywa popytu	385
6. Paradoks wartości	387
7. Dochód i popyt. Dobra niższego rzędu	388
8. Dochody a substytucyjny efekt zmiany ceny	388
9. Zachowanie się konsumenta a krzywa popytu	390
10. Renta konsumenta	391
B. Zachowanie się konsumenta na rynku w aspekcie jego ograniczeń budżetowych	392
11. Zachowanie się konsumenta przy ograniczeniach budżetowych	392
12. Geometryczna analiza równowagi konsumenta	395
Streszczenie	405

Rozdział XIX. Równowaga przedsiębiorstwa	407
A. Koszty produkcji	407
1. Rodzaje kosztów produkcji	407
B. Konkurencja doskonała	416
2. Równowaga przedsiębiorstwa (maksymalizacja zysku)	416
C. Konkurencja niedoskonała	423
3. Rynki niedoskonałe	423
4. Krzywa popytu na produkcję przedsiębiorstwa w warunkach niedoskonałej konkurencji	425
5. Utarg krańcowy i cena	427
6. Równowaga przedsiębiorstwa (maksymalizacja zysku)	428
7. Graficzny obraz równowagi przedsiębiorstwa	430
Streszczenie	434
Rozdział XX. Teoria produkcji	436
A. Ogólna teoria produkcji	436
1. Dwa podstawowe zagadnienia teorii produkcji	436
2. Optymalna kombinacja czynników produkcji	436
3. Ceny czynników produkcji i wielkość produkcji najlepszego zysku	438
4. Popyt na czynniki produkcji jest popytem wtórnym	439
5. Łączny popyt na czynniki produkcji	440
6. Problem przyczynowości	441
7. Produkt krańcowy a prawo malejących przychodów	441
8. Równoważenie wartości wszystkich krańcowych fizycznych produktów	442
9. Kombinacja czynników produkcji a ceny	444
10. Wzrost cen czynników produkcji a produkcja najwyższego zysku	444
11. Wartość krańcowego produktu a ceny czynników produkcji	445
12. Dwa uzupełnienia	446
B. Graficzna interpretacja teorii produkcji	449
13. Funkcja produkcji	449
14. Prawo malejących przychodów – powtórka	450
15. Optymalna technika wytwarzania	453
16. Krzywa obojętności producenta	454
17. Warunek optymalności kosztu	455
18. Warunki równowagi najniższego kosztu	458
19. Warunek równowagi największego zysku	458
Streszczenie	459

Część czwarta. Podział dochodu

Rozdział XXI. Rynkowa wycena czynników produkcji	463
1. Agregatowa (rynkowa) krzywa wtórnego popytu	463
2. Zasady dotyczące wtórnego popytu	465
3. Ceny czynników produkcji określone na rynku przez podaż i popyt	466
4. Renta gruntowa a koszty produkcji	469
5. Podaż i popyt na inne czynniki produkcji	470
Streszczenie	472
Rozdział XXII. Renta gruntowa	474
1. Uproszczony przypadek	474

2. Określenie pozycji równowagi	475
3. Rynkowy (całkowity) popyt i podaż	477
4. Źródło renty gruntowej	479
5. Więcej niż dwa czynniki produkcji	482
6. Renta różniczkowa	483
7. Granice uprawy	485
8. Renta gruntowa od pozarolniczego użycia ziemi	486
9. Dynamika renty gruntowej	488
Streszczenie	489
Rozdział XXIII. Płaca	491
A. Płaca w warunkach doskonałego rynku pracy	491
1. Równość płacy za identyczną pracę	492
2. Zasoby ekonomiczne i wydajność pracy	493
3. Migracje a ograniczenie podaży pracy	494
4. Podaż pracy	495
5. Popyt na pracę i określenie wysokości płacy	497
6. Talent a zarobki	501
7. Inwestycje w kapitał ludzki	501
8. Podwójny rynek pracy	503
9. Przymus płacy minimalnej	504
B. Płaca w warunkach niedoskonałego rynku pracy	506
10. Alternatywne cele związku zawodowego	507
11. Polityka związków zawodowych	509
12. Wzrost płac a spadek zatrudnienia	513
13. Monopson i obustronny monopol	514
14. Umowy zbiorowe	515
15. Strajk	517
Streszczenie	518
Rozdział XXIV. Procent od kapitału	520
A. Wprowadzenie do teorii procentu od kapitału	520
1. Trzy czynniki produkcji: ziemia, praca i kapitał	520
2. Produktywność kapitału	521
3. Dygresja na temat łowienia ryb	522
4. Przesunięcie czasowe w tworzeniu kapitału	523
5. Preferencja czasu a procent	523
6. Istota umowy pożyczkowej	525
7. Gromadzenie funduszy pożyczkowych	525
8. Inwestycje, kapitał i procent	527
9. Popyt na fundusze pożyczkowe	529
10. Podaż funduszy pożyczkowych	530
11. Teoria kapitału i procentu	531
12. Równoważenie stopy inwestycji	533
13. Długookresowy ustabilizowany stan równowagi	535
14. Czy pobieranie procentu jest nieetyczne?	536
15. Produktywność a abstynencja	538
16. Komentarz do tradycyjnej teorii kapitału i procentu	538
B. Neoklasyczna synteza teorii kapitału i procentu	541
17. Mierzenie wartości kapitału	541

18. Kapitalizacja strumienia dochodu	543
19. Renta jako procent (dygresja)	544
20. Rynkowa kapitalizacja aktywów	544
21. Krańcowa efektywność inwestycji	548
22. Kapitał a dochód (dygresja)	549
23. Pieniądże, procent i polityka gospodarcza	549
24. Synteza neoklasyczna	550
Streszczenie	552
Rozdział XXV. Zysk	556
1. Natura zysku; rachunek zysku	556
2. Zysk jako ukryty przychód od czynników produkcji	557
3. Zysk jako wynagrodzenie za przedsiębiorczość i innowacyjność	559
4. Ryzyko, niepewność i zysk	560
5. Zysk monopolowy	562
6. Doskonała konkurencja (przypomnienie)	563
7. Rzadkość naturalna i sztuczna	564
8. Zysk monopolowy jako dochód od sztucznie wytworzonej rzadkości	565
9. Etyczne aspekty zysku	565
10. Mierzalność zysku	566
11. Efekty opodatkowania zysku	567
12. Egalitarność podziału dochodu narodowego	569
13. Zysk jako niepotrzebna nadwyżka	569
Streszczenie	570
Bibliografia	572
Indeks rzeczowy	575